

drs. ing. P.F.C.W. Van der Broeck
Lid Gedeputeerde Staten

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
T.a.v. de voorzitter en projectleider van de
werkgroep evaluatie geurregelgeving,
dhr. L Verheijen en dhr. H Ullenbroeck
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Cluster	NAT	Behandeld	G.H. Louwers
E-mail	gh.louwers@prvlimburg.nl	Telefoon	(043) 389 79 79
Ons kenmerk	<00000>	Faxnummer	(043) 361 80 99
Vpl. Nummer		Uw kenmerk	
Bijlage(n)		Maastricht	4 juni 2015

Onderwerp

Evaluatie geurregelgeving

Geachte heren Verheijen en Ullenbroeck,

Met belangstelling hebben we kennis genomen van het traject met betrekking tot de evaluatie van de Wet Geurhinder en Veehouderij. In Limburg werken sector en overheden al een aantal jaren nauw samen aan de uitdagingen die veehouderij stelt. Daarbij zijn ook andere partners (milieufederatie, dierenbescherming, kennisinstellingen) betrokken.

Wij zijn van mening dat het samen oppakken van de uitdagingen eerder én sneller tot resultaat leidt. We ervaren het dan ook als zeer positief dat er een brede werkgroep is ingesteld voor deze evaluatie. Aangezien we in Limburg al enige jaren bezig zijn met dit thema willen de Provincie Limburg en de LLTB graag inbreng leveren op dit thema. Wij doen dit aanvullend op de inbreng die al door IPO en LTO wordt geleverd. Onze inbreng dient gezien te worden als een gebiedsspecifieke reactie, gebaseerd op de situatie in Limburg en op de ervaringen met een brede maatwerkaanpak. We vragen u onze inbreng te betrekken bij uw advies aan de rijksoverheid.

Voorkomen geurhinder van belang.

In Limburg hebben we in 2013 met diverse partijen de ambitienota "Limburgse land- en tuinbouw loont" opgesteld. Daarin is de ambitie verwoord "In 2025 is ieder bedrijf een lust voor zijn omgeving". We onderkennen dat geur lokaal een probleem is in Limburg. Burgers geven aan hinder te ondervinden en we vinden dat die hinder – ook in het kader van de uitvoering van de ambitienota - tot een minimum beperkt moet worden. Tevens constateren we dat de geurproblematiek complex is en dat de beleving van burgers vaak niet goed te verklaren valt uit de (berekende) geurhinder. Dat betreft

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Bereikbaar via:
Lijn 1 (richting De Heeg)

dan zowel de voorgrond- als de achtergrondhinder. Er zijn situaties met een hoge belasting waar geen klachten zijn, omgekeerd zijn er gebieden die – zowel qua voorgrondbelasting als achtergrondbelasting – matig of redelijk goed scoren, maar de situatie wordt desondanks door een aantal burgers als onacceptabel beschreven.

Hoewel het een complex probleem is willen we als overheid en sector inspanningen leveren om de hinder te voorkomen. Hiervoor hebben we een aantal zaken in gang gezet, zoals een studie naar handvatten om geurhinder te verminderen en subsidieregelingen om de inzet van praktijkgerichte maatregelen ter vermindering van geurhinder en de innovatieve van geurreducerende technieken te stimuleren.

Best Beschikbare Technieken.

De provincie heeft zich in haar recent omgevingsbeleid (Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014) ten aanzien van intensieve veehouderij nadrukkelijk uitgesproken voor het schone stallen principe. Dat betekent dat de provincie inzet op lage emissies voor ammoniak, fijn stof en geur. Daarom wordt de inzet op Best Beschikbare Technieken (BBT) voor stallen onderschreven. We stellen ons voor dat in een wettelijke regeling de mogelijkheid wordt opgenomen BBT te vragen. Daarbij vinden wij het wel van belang dat zo'n regeling aan een aantal voorwaarden voldoet:

- Best Beschikbare Technieken moeten worden ingepast in het investeringsritme van het bedrijf. De keuze zal afhankelijk zijn van het integrale – optimale- effect voor de belangrijkste luchtmissies. Niet alles kan of kan direct. Inpassing in een bedrijfsplan is gewenst.
- Het is onwenselijk dat te grote lokale verschillen ontstaan. Om te komen tot een 'gelijk speelveld' is een regeling waarin de provincie de bevoegdheid heeft wenselijk. In die zin kan de provincie in overleg met de regio bezien of zij het buitengebied nader specificieert en differentieert in twee of meer categorieën gebieden mede afhankelijk van de veedichtheid, het type bedrijven of de omvang van de bedrijven. Eén uniforme aanpak voorkomt ongewenste lokale verschillen (bijvoorbeeld bij aan elkaar grenzende gemeenten) in vergelijkbare situaties.
- De technisch-juridische complicaties die nu optreden, bijvoorbeeld bij ammoniak en fijn stof, moeten worden voorkomen. Vaak zit nu een lange termijn tussen aanvraag en vergunningverlening. Gevolg is dat bij de feitelijke start van her-/niewbouw de techniek, die een aantal jaren geleden door de veehouder is aangevraagd, niet meer actueel is. Nieuwe en beter toepasbare technieken zijn ontwikkeld, maar kunnen niet worden toegepast zonder weer een nieuwe vergunningsprocedure. Dit dient (voor geur, maar ook voor andere milieuaspecten) voorkomen te worden. Een nieuwe / aangepaste wettelijke regeling zou erin moeten voorzien dat nieuwe (betere) technieken tijdens de vergunningprocedure kunnen worden toegevoegd.
- Er moet voldoende provinciale ruimte zijn om nieuwe innovatieve technieken toe te passen. Nu wordt vaak alleen gerefereerd aan landelijke normen, waardoor innovatie stagneert. In ieder geval moeten technieken die zich in het buitenland (bijvoorbeeld Duitsland, Frankrijk, België of Denemarken) hebben bewezen ook in Nederland direct toegepast kunnen worden, inclusief normstelling.
- Vanuit de huidige systematiek gaat geen stimulans uit om "oude stallen" te verbeteren. Omdat vergunningen niet aan tijdsduur gebonden zijn, kunnen dergelijke inrichtingen (of delen daarvan) de realisatie van integrale kwaliteitsverbetering stagneren. Het verdient aanbeveling om te stimuleren dat alle bedrijven BBT toepassen. Door aan te sluiten bij bedrijfsverandering zal dit grotendeels al geleidelijk gebeuren. Indien een termijn wordt

gesteld waarop alle bedrijven moeten voldoen, dient deze redelijk te zijn en zou de bepaling van deze termijn bij de provincie moeten liggen zodat aangesloten kan worden aan termijnen die al provinciaal worden gesteld (zoals in de verordening veehouderijen en Natura2000)

Technieken.

Er is een aantal geurbronnen die op dit moment geen normen kennen. Het eventueel daarvoor gaan hanteren van normen spreekt ons minder aan. We zijn er van overtuigd dat hinder van deze bronnen grotendeels te voorkomen is door adequate technieken en (voor zover mogelijk) adequaat management voor te schrijven middels voorschriften in de vergunning.

Denk bijvoorbeeld aan het verplicht inpandig mestverwerken, aansluiting van de mestverwerking (bij grote volumes) op een wasser. Ook kan bij grote volumes van (nat) brijvoerbereiding indien reststromen met grotere geurrisico's worden gebruikt gedacht worden aan een verplichting om te werken in een ruimte met onderdruk. Nadere uitwerking van deze maatregelen verdient ons inziens de voorkeur, omdat ze direct effectief zijn.

Zowel voor activiteiten mét, als activiteiten zonder normstelling zou naar ons oordeel het accent van de rijksoverheid in de toekomst meer moeten liggen op het (door)ontwikkelen van oplossingen en minder op te gedetailleerde discussies over rekenmodellen. De aanpak voor fijnstof, waar op korte termijn met steun van de rijksoverheid een scala aan maatregelen is ontwikkeld en getoetst én door de rijksoverheid is gestimuleerd, kan als een goed voorbeeld dienen. Wel is daarbij een meerjarig programma gewenst, zowel voor ontwikkeling van nieuwe geurbeperkende maatregelen als voor het verder praktijkrijp maken van eerste-generatie-technieken.

Belonen van extra inspanningen.

In de praktijk is iedereen het er over eens, van ondernemer tot vergunningverlener en van onderzoeker tot adviseur, dat met technieken geurhinder voor een deel aangepakt kan worden, maar dat andere aspecten ook heel bepalend zijn bij het hinderreductie. Gedacht kan vooral worden aan aspecten die nu niet of beperkt in de normstelling zitten, zoals management. Sommige van die aspecten zijn moeilijk te controleren, andere echter wel. Zo zal een hogere schoorsteen en het vastzetten van uitstroomsnelheid leiden tot minder geurhinder. Ook koeling in de stal (zeker bij hoge temperaturen) zal bijdragen aan een beter omgevingsklimaat. Het is van belang ondernemers die deze maatregelen willen toepassen daarvoor de ruimte te geven. Een nog uit te werken "bonus-malus-regeling", waarbij de effecten van maatregelen op bedrijfsniveau deels ingezet kunnen worden als extra ontwikkelruimte (interne saldering), zou een welkom en effectief instrument kunnen zijn. Een deel van de gerealiseerde milieuwinst zou dan versneld ten goede komen aan de burgers in de omgeving en een deel aan de ondernemer.

Het is naar onze mening in het hele (agrarisch) milieubeleid een uitdaging om voorlopers, die durven investeren in innovatieve technieken, daarvoor te belonen en de ruimte die zij creëren niet direct af te nemen. Om die reden zijn wij ook voor het behoud van de huidige 50-50% regeling in enige vorm.

Normering.

Wij zijn van mening dat het huidige systeem met standaard geurbelastingsnormen, waarbij gemeenten gebiedsspecifiek binnen vastgestelde bandbreedtes kunnen afwijken, voldoende werkt. Uit praktische en ruimtelijke optiek blijft een onderscheid tussen (grotere) kernen en buitengebied daarbij nodig.

Hoewel de relatie tussen berekende belasting en klachten moeilijk te duiden is zijn wij van mening dat de geurbelastingsnormen zoveel mogelijk moeten aan sluiten bij de ondervonden hinder in de praktijk. Het duidingsonderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd door het RIVM zal moeten uitwijzen of en hoe dit het beste kan worden uitgevoerd.

We merken daarbij op dat het alleen aanscherpen van rijksnormen voor geurbelasting niet onze steun heeft. Wij vinden toepassing van BBT en een stimulans van groot belang.

Het alleen aanscherpen van de geurbelastingsnormen zal de situatie in de praktijk op korte termijn niet verbeteren en er gaat ten opzichte van de ondernemers ook geen stimulans van uit om de geuruitstoot te reduceren. Bovendien kunnen gemeenten met de huidige normstelling uit de WGV voldoende maatwerk leveren en zo nodig aangescherpte normen vaststellen. Bij die gemeentelijk afweging is het ook beter mogelijk om er rekening mee te houden dat ook andere aspecten bij ervaren geurhinder van groot belang zijn, bijvoorbeeld al ervaren stress (niet landbouw gerelateerd) en andere hinder (zoals geur van andere bronnen, zoals riolering of industrie en verkeerslawaaï).

Integrale aanpak.

Het laatste punt waarvoor wij willen pleiten is voor een integrale aanpak van de geursystematiek. Voor het realiseren van een betere omgevingskwaliteit is dynamiek in de veehouderij noodzakelijk. Er zal daarom gestreefd moeten worden naar een aanpak waarbij de ondernemer gestimuleerd wordt. Stimulering, niet alleen met financiële middelen, maar vooral ook door het bieden van ontwikkelruimte of verbetering van omstandigheden die leidt tot gezondere dieren. Een aanpak ook waarbij een integrale afweging plaatsvindt en aspecten als dierenwelzijn en milieu elkaar versterken en niet als twee tegengestelde eisenpakketten worden ontwikkeld.

Wij vertrouwen er op dat u onze inbreng zult meenemen bij het advies aan de rijksoverheid en wensen u succes bij het uitvoeren van uw opdracht.

Namens de LLTB,

Namens de provincie,

Mark Tijssen,
Portefeuillehouder Duurzaamheid

drs. ing. P.F.C.W. van der Broeck
Gedeputeerde Groen, Landbouw, Infra en Rail